ꙞNТРОDȣЧЕРЕ.

Епоха de ренацере Ꙟn каре аȣ̆ Ꙟnтрат націа Ромѫnъ, nȣne daторії Сфінте асȣпра тȣтȣрор ачелора, карії прін лȣкръріле лор пот съ контрібȣеzе Ꙟn dісвъліреа mіжлоачелор (ресȣрсȣрілор) кȣ каре не аȣ̆ dърȣіт Dȣmnezeȣ̆. Тоате Ꙟnпреціȣрȣл ностръ сънт Ꙟn mішкаре, тоате пъzȣеск кътръ ȣn віітор maї феріче, семінце de Ꙟmбȣнътъцірі съ арȣnкъ кȣ Ꙟmбелшȣгаре Ꙟnтр'amъndoъ пърціле, ші nȣmaї пентрȣ лȣкрȣл, каре формеазъ темеліа авȣціеї ші а пȣтереї поастре, n'am фъкȣт Ꙟnкъ nimікъ. Ші ачаста nȣ есте de mіраре; пентрȣ къ чінева гъсъще ші астъzї Ꙟn соціетатеа поастръ, ȣn nȣmър mаре de ачії че кȣ бȣnъ кредінцъ не асігȣреазъ къ nȣ am авеа nimікъ de фъкȣт. Ideії ȣnор асеmine оптімісті, de neam потрівi, n'am фі denaрте съ ne лȣnекъm а креde къ, агрікȣлтȣръ бȣnъ ка Ꙟn Молdавіа nȣ съ maї афлъ аіȣре; ші de ачеіа, n'am авеа nimік de фъкȣт Ꙟnтр'о цеаръ ȣnde, dȣnъ кȣm сокотеск ії, maї кȣ кап de кът лȣкръторії пъmѫнтȣлȣї еї nȣ maї сънт алції пе лȣmе!

Поате къ noї съ фіm maї Ꙟnaіnтіцї Ꙟn агрікȣлтȣръ de кът челеланте попоаръ а Еȣропії! ші поате къ съ nȣ гъсіm nimік бȣn ші noȣ̆ de лȣат de ла neamȣріле челе maї лȣmіnате! Ꙟnсъ пентрȣ ка съ ne Ꙟnкредінцъm

de ачесте doъ zice, оаре нѫ с'ар кѫвені ка съ черкъм? „Чеаркъ ші веі афла, бате ші ці се ва deскide“ Астъzі тоатъ лѫмеа чеаркъ ші каѫтъ: нѫ нѫмаі націіле, че съ гъсеск мергѫнd ѫн фрѫнтеа чівілісацієі, некоптеніт пріn черкърі, пропъшъск din тр'ѫн прогрес ѫнтр'алтѫл; dаръ ші ачеле маі ѫнтѫнекате, маі молъшате, се трезеск din летарціа лор ші съ аннкъ кѫ тоатъ inіma de черкат ші de кътат. Noі ѫнсъ че ам черкат ші че фачем?

Сістемѫл векіѫ de пъсторіе, че л'ам лѫат de кліропоміе de ла стръмоші, л'ам пъръсіт, саѫ пъzѫім ал пъръсі, ка съ апѫкъм калеа плѫгъріеі, кѫноскѫтъ ші пріn черкърі фъкѫте de націі ѫнтреці, doвedітъ de ръ. Ам ацінне ѫн ачеастъ dірекціе рътъчітъ пънъ аколо, кът ѫнформареа продѫктѫрілор, нѫ кътъм а скоате de пе нѫцінъ ѫнтіndере de пъмѫнт, кѫ нѫцінъ мѫнкъ, мѫлте роаde ші аша ефтіне; чі токмаі din потрівъ, din zі ѫн zі тот маі мѫлт мъріm цеарініле, пъdъждѫind, din мѫлта ѫнтіndере de пъмѫнт, мѫлте роаdе, каре чер мѫлтъ мѫнкъ ші пріn ѫрмаре ціn скѫмп. Nѫ, нѫ ѫн мѫлт стъ бѫнѫл, чі ѫн бѫн стъ мѫлтѫл. Сістемѫл че'ам апѫкат, нічі комерцѫлѫі церії нѫі dъ сворѫл кѫвеніт, атърнънd ачеста астъzі маі мѫлт de ла о каламітате de неродіре тѫмплатъ ѫнеі церї din лѫме, de кът de ла прінчіпііле че солічітеаzъ веніреа ѫн цеаръ а кѫмпърътоpілор стръіні.

Ѫн стареа de трансакціе съ чере маі мѫлтъ кѫмпъніре ші маі мѫлтъ лѫмінъ, de кът кѫнd мерце чінева пе ѫн фѫгаш векіѫ ші аdѫнк, саѫ пе ѫн dрѫм de фер фъкѫнd 10 левії пе оаръ; ла трансакціа ѫн іndѫстріа агріколъ, нѫ поате съ кѫрме чінева ѫн копачіѫ бътрън, а кърѫе ѫнвекіте ръdъчіні сънт аdѫнк ѫмплънтате ѫн пъмѫнт; къчі нѫ тоате челе векі сънт ръле; dар нічі

іаръшї, нȣ поате съ се хаzарdеzе а терџе ꙟн спре прогресȣріле іndȣстріале, лȣънd dе бȣн орї че mіжлок ъї пікъ ла ꙟнdъmънъ; къчї шї ꙟнтр'ачесте, нȣ тоате сънт бȣне. Бȣсȣла ноастръ, ꙟн ачеастъ старе dе транзакџіе, нȣ поате фі алта dе кът ачеа ешітъ dіn нȣmероасъле черкърї, кърора ꙟн dеобще сънтеm dаторї пентрȣ тоате пропъшіріле, кȣ каре съ фълеще векȣл нострȣ. Ла ачеастъ бȣсȣлъ прівіnd, аm арътат ꙟн каленdарȣл бȣнȣлȣї госпоdар, че се афлъ ꙟmпърџіт прін тоате сателе dіn џеаръ, прекȣm шї ꙟн алте скріерї а меле, лȣкрȣріле че аm требȣї ка съ кȣноаџем шї съ черкъm, спре а пъші кȣ ꙟнкреdереа ꙟн кътаре інтересȣрілор ноастре шї спре а dобъndі проdȣктȣрї mаї mȣлте mаї бȣне шї mаї ефтіне dе кът ачеле че авеm астъzї. Преокȣпат кȣ ачеастъ џінтіре, аm трекȣт ноъ анї, ꙟн карії нȣ аспіръїй ла алтъ, dе кът dȣпъ mіnȣтȣл dе а mъ пȣтеа коборъ сінгȣр ꙟн аренъ спре а mъ лȣпта, шї ꙟн практікъ а mъ окȣпа dе черкат шї dе ꙟнтроdȣс ꙟн патріе, тоате ачеле че mі с'аȣ пърȣт фолосітоаре шї бȣне ꙟн алте џерї; кжнd іатъ къ ȣн тънър роmън, кȣ каре Молdавіа съ фълеще възъndȣл ꙟнтре чеї dіn тъїй фȣndаторї філантропї а вестітеї колонії агріколе Petit-bourg, лъngъ Паріс, аȣ жъртфіт, пе олтаріȣл патріеї, тоатъ стареа са, пентрȣ dісвъліреа шї лȣmінареа іndȣстріеї агріколе dіn џеаръ.

Кȣ тот капіталȣл требȣітор пентрȣ асеmіне скоп каȣт а mъ ашеzа пе о mошіе, пе каре съ пот фаче черкърї спре а скоате dіn еле пілdе пентрȣ пропріетарї шї аренdарї, къ аџіȣтат чінева dе лȣmіна шї черкъріле наџіілор чівілісате, прекȣm шї dе ꙟmпреџіȣръріле фаворабіле а клімеї шї пъmжнтȣлȣї нострȣ, есте ꙟн старе а пъші mаї ꙟнаінте шї а ꙟmбȣнътъџі ісворȣл чел mаї

de къпетеніе а веніт8рілор царії; ші ачеаста'ї партеа Фермеї-modeле. Скоп8л н'ар фі фост ажі8нс к8 deплінътате, daкъ пе лъпгъ черкъріле ші ꙟмб8нътъцііріле агрік8лт8реї ꙟп сіне ꙟпсаш, н'am фі кът8тат ші de mіжлоачеле, прін каре съ dъm ꙟпdemъпаре ші алтора de а се фолосі, ші ачеаста'ї партеа Інстіт8т8л8ї de Агрік8лт8ръ. Ꙟпформареа ачестеї ръсаdніце de оаmenї капавілї de апліка пе орї че mошіе, кін8ріле прін каре съ спореск веніт8ріле, черъndѫсъ ꙟппре8па л8краре а ачелор карії сънт maї m8лт інтересацї ꙟп тржпселе, ꙟптр8 кът, adекъ, ачеаста ар фі de фолос ꙟп deобще церії ші фіе-кър8е пропріетар ꙟп deосевї, am сокотіт de daторіе de а с8п8пе, челор maї ꙟптъі8 ꙟпкін8іторі аї пеam8л8ї постр8, акт8ріле 8рmътоаре:

С8пт No. 1 акт8л de асоціаціе пептр8 ꙟпфііпцареа Фермеї-modeле ші а скоалеї агріколе. С8пт No. 2 Програm8л ꙟпвъцът8реї, скоп8л еї, mіжлоачеле de ексек8ціе ші kondіціїле рег8лаmeптаре. С8пт No. 3 Апафораоа Епітропіеї ꙟпвъцът8рілор п8бліче кътръ Пре Ꙟпълцат8л Domn, mіжлочітоаре ꙟпвоіреї de а deckіde ꙟп цеаръ Інстіт8т8л de Агрік8лт8ръ. С8пт No. 4 Офіс8л Епітропіеї прін каре mі съ ꙟппъртъшеще ꙟпалта ꙟпк8віінцаре ші інстр8кціїле de 8рmат. С8пт No. 5 Інстр8кціїле че треб8еск а пъzі спре а п8теа фі с8феріт ꙟптр8 а л8кра ші а лъцї metod8ріле челе лесмічіоасъ спорірей веніт8рілор агрік8лт8реї. С8пт No. 6 Ȣп апел кътръ патріоцї. Ші ꙟп сфършіт форmа вілет8л8ї de патрон а 8п8ї елев.

I. I.

II.

АКТȢЛ DE АСОЦІАЦІЕ.

Іскъліції, ꙟп dopinцъ de а пȣпе ꙟп лȣкраре сепtimeп-теле че аȣ пептрȣ патріа лор, с'аȣ ꙟпцелес ꙟптре сі-пе асȣпра кіпȣлȣї кȣ каре dopeck се коптрібȣеzе ла бі-пеле пȣблік а цереї; пептрȣ ачест сфършіт аȣ adoптат ȣрmътоареле doȣъ прінчіпȣрї:

I. Прівіпd къ ісворȣл чел maї mape а богъцієї пȣбліче ші партікȣларе ꙟп Молdo-Роmъпіа есте агрі-кȣлтȣра, іскъліції с'аȣ асоціат спре а се аплека ла ꙟmбȣпътъціреа ші ꙟпфлоріреа ачестȣї рат de іпdȣстріе: стȣdiindo, сȣпȣіпdo ла феліȣріте черкърї, dісвъліпd ші ꙟmбȣпътъціпd mетоdȣріле челе векї ші бȣпе а цереї, ші ꙟпавȣціпdo кȣ mетоdȣрї поȣе de продȣчере, кȣлесе dіп агрікȣлтȣра цеpілор Европеї; ꙟп ачест кіп вот коптрі-бȣї спре а ꙟптроdȣче ꙟп цеаръ о агрікȣлтȣръ просне-ръ, прогресівъ ші ꙟпбогъцітоаре, пȣ пȣmаї пептрȣ тіm-пȣл de фацъ, dар ші пептрȣ ачел віітор.

II. Спре а реаліza ачест акт de асоціаціе, іскълі-ції ꙟпфіiпцazъ о **Ферmъ-mоdелъ** ші о **скоалъ Агріколъ**. ꙟп ачест ашъzъmъпт, пȣ пȣmаї се арътът пріп фапте къ о агрікȣлтȣръ реzопатъ поате се креас-

къ веніт8л к8лт8реї марї (воерещї), ші ачеле мічї (църъпещї;) dар съ ші пропагът ꙟп патріе прінчіп8ріле че контрів8еск ла спорірea веніт8л8ї ачестеї іnd8стрії націонале; dъnd пропріетарілор ші арendарілор, п8 п8маї оамепї харпічї, чінстіцї ші л8мінацї, ꙟп местеш8г8л спеціалітъцеї іnd8стріеї агріколе; dар ші 8пелтеле челе маї сімпле, маї в8пе ші маї ефтіпе, к8 каре векілії, ватажії, фічорії воерещї, че вор еші dіп схоала поастръ, съ фіе ꙟп старе, аціт8ацї ші de метоd8ріле че вор к8поаще ла Ферма-modелъ а da фіе-кърве агрік8лтор 8п кыщіг м8лт маї маре декът ачел че съ dовъпdеще астъzї ꙟп цеаръ, фъръ а съръчі пъмъпт8л ші фъръ а ас8прі пе м8пчіторії л8ї.

Ачесте dо8ъ прінчіп8рї фопdаментале а асоціацієї поастре се вор ексек8та d8пъ 8рмътоареле мъс8рї:

1. Domп8л Скарлат Васілі8 Варпав п8пе ꙟп асоціація поастръ 8п капітал de 1,500 галвепї, 8па міе чінчї с8те галвепї, ак8м de одатъ, спре а се ꙟптреб8інца ꙟп спек8лація 8пеї мошії: жъртфеще 8п алт капітал de 1,000 галвепї, 8па міе галвепї спре а се ꙟптреб8інца ꙟпфортареа м8zе8л8ї de іnстр8менте агріколе а фермеї-modеле, спре а къріа сл8жвъ 500 галвепї, чінчї с8те галвепї се вор ꙟптреб8інца ꙟп к8мпърареа інстр8ментéлор, к8 каре пе вом сл8жі поі ꙟпшіпе ші пе каре воім а ле ꙟптроd8че ꙟп цеаръ: жъртфеще ꙟпкъ 8п капітал пептр8 к8мпърареа вівліотічеї агріколе а схоалеї de агрік8лт8ръ; ші ꙟпсфършіт еа ас8пръші п8пере капітал8л8ї треб8ітор спре ꙟпфіінцареа фаврічеї de інстр8менте агріколе, прек8м ші алтор іnd8стрії агріколе меніте а da тоатъ ꙟптінdереа к8веnітъ ꙟптрепрінdереї поастре.

2. Domп8л Іоап Іопеск8, к8 ачесте міжлоаче, ꙟп-

фіінцазъ, ꙟн Молdова de џіос, пе о моші́е че ва гъсі німерітъ пентрꙋ а слꙋжі de моdел агрікꙋлтꙋреі̆ патріеі̆, о Фермъ-моdелъ ші о схоалъ de Агрікꙋлтꙋръ, ші авънd тоатъ ꙟнкреdереа Domнꙋлꙋі̆ Варнав пъшеще ꙟн імпортанта місіꙋне націоналъ пе ꙋрмеле стрълꙋчітꙋлꙋі̆ съꙋ ꙟнвъцътор ші фꙋнdатор ачелеі̆ ꙟнтъі̆ Ферме-моdеле ꙟн Франціа, ка аша съ пꙋтем dобънdі ші ноі̆ ꙟн патріа ноастръ, резꙋлтатꙋрі̆ аналоаџе кꙋ ачеле че аꙋ проdꙋс ꙟн лꙋме ші маі̆ кꙋ самъ ꙟн агрікꙋлтꙋра францезъ, Domбал ла Ферма-моdелъ de ла Ровіл.

3. Атът експлоатаціа моші́еі̆, adміністраціа Фермеі̆-моdеле, кът ші схоала Агріколъ ремъне ꙟн dепліна респонсабілітате а D. Іонескꙋ, пентрꙋ каре і с'аꙋ ші dат о лібертате ші о неатърнаре абсолꙋтъ, авънd а ꙋрма ꙟн тоате dꙋпъ кꙋм ва сокоті, а апліка ачеле че аꙋ пꙋблікат Dлꙋі̆ ꙟн Фоеа Щіінціфікъ ші літераръ сꙋпт тітлꙋ de ꙟмбꙋнътъцірі̆ ꙟн агрікꙋлтꙋра ноастръ, прекꙋм ші повъцꙋіреле dате de Domбал ꙟн скріеріле сале, ші маі̆ кꙋ самъ акꙋм ла ꙟнчепꙋт, dꙋпъ ачеле din волꙋмꙋл ал 8-ле ал аналілор Ровілꙋлꙋі̆ сꙋпт тітлꙋ des Succés et revers.

4. Іскъліції, ꙟнкреdінцаці̆ къ орі̆ че рам de indꙋстріе, нꙋмаі̆ атꙋнче пріnde ръdъчінъ ꙟнтр'о цеаръ, кънd фолосꙋріле еі̆ ковършеск келтꙋеліле: асеміне къ орі̆ че ꙟмбꙋнътъціреноъ de ꙟнтроdꙋс ꙟн агрікꙋлтꙋра церії, нꙋмаі̆ атꙋнче ва фі, ꙟн аdевър фолосітоаре, кънd с'аꙋ ва креа ноъ ісвоаре de ꙟнавꙋціре, саꙋ ва спорі пе челе векі, аꙋ лꙋат ачесте доꙋъ прінчіпꙋрі̆ de debізъ а ꙟнтрепріndереі̆, прін каре нъdъжdꙋеск а се фаче фолосіторі̆ обшієі̆, ші dаръ контънd асꙋпра бенефіцꙋрілор че вор dобънdі еі ꙟнсꙋші din ачеастъ асоціаціе, с'аꙋ алкътꙋіт ка фолосꙋріле че вор еші din акꙋмꙋлаціа експе-

ріенціеї, практічеї ші а щіінцеї агріколе асѕпра есплоатаціеї Фермеї-modeле, прекѕт ші а тѕтѕрор челоралалте indѕстрії агріколе ліпіте de dъnса, съ се ꙟтпърцаскъ ꙟn doѕъ пърці фръцеще: ѕпа кѕвепітъ капіталѕлѕї пекѕніар ші алта ачелѕї інтелектѕал ші dате ла сфършітѕл фіе-кърѕе аn, ꙟn ѕрmареа інвентарієлѕї ші контабілітъцеї Ровіліеnе, о парте ꙟn dіспоziціа D. Варнав ші чеелалтъ парте ꙟn а D. Іонескѕ.

5. Пѕрчегъnd кѕ ачест феліѕ de прінчіпѕрї, nѕ вom ꙟntърziеа а веdеа атенціа кѕлтівіторілор аплікъndѕсъ ꙟn контролореа операціілор ноастре, ші dорінца лор de а къщіга maї mѕлт de кът къщігъ астъzї, nе вom сілі а о ꙟndестѕла, пріimind ꙟn схоала ноастръ елевії че nі се вор ꙟnкреdінца, ꙟnсъ тот венітѕл схоалеї din таксіа елевілор се ва апліка, ка ші ла Ровіл, ꙟn ціnереа схоалеї, ꙟn ꙟnкѕръціара елевілор, ꙟn плата професорілор, ѕрmъnd D. Іонескѕ ші ꙟn ачеастъ парте а dа ꙟnвъцътѕра агрікѕлтѕреї dѕпъ кѕm о dа ші Domбал ла Ровіл; ꙟnсъ фъръ а траце асоціаціа ноастръ нічї ѕn феліѕ de къщіг din схоалъ.

Кѕ ачесте de maї сѕс тъсѕрї ѕніndѕnе amъndoї, ле am ші іскъліт, лѕъndѕnе фіе-каре къте ѕна.

ꙟn 25 Іѕніе 1846 Паріс.

I. Іонескѕ
Професор de агрікѕлтѕръ
ла Акаdеmіа Міхаілеанъ ꙟn Іаші.

Скарлат Васілів Варнав.

III.

ПРОГРАМȣЛ ꙞМВЪЦЪТȣРЕІ.

Спре а лъці ші ꙟтродȣче ꙟн патріе mіжлоачеле прін каре не сілim а аве о агрікȣлтȣръ темеїнікъ прогресівъ ші фолосітоаре нȣ нȣmaї пентрȣ тіmпȣл de фацъ, dap ші пентрȣ ачел віïторіȣ, ꙟнфіінцът ла а ноастръ Фермъ-modeлъ ȣн Інстітȣт de Агрікȣлтȣръ, резътат пе прінціпіȣл de а добънdі ꙟн фаворȣл класеї чеї maї нȣмероасъ din соціетате, аџіторіȣл класеї чеї maї авȣте: ка аша стъпънȣл ші слȣга, проприетарȣл ші царанȣл съ се фолосаскъ de ꙟпрінріреа кȣноштінцілор Агрікȣлтȣреі практіче, асȣпра веніtȣлȣї пътъntȣлȣї ші асаларȣлȣї mȣнчіторȣлȣї; пентрȣ ачеа Ферma-modeлъ, ка о ꙟнтреprindepe партікȣларъ de спекȣлаціе ꙟн фіінца еї, не авъnd невое de аџȣторȣл nimъpȣї, deскіde лакашȣл съȣ нȣблікȣлȣї, кȣ ȣрmътоареле кondіціï, пентрȣ ꙟнвъцътȣра Агрікȣлтȣреї.

Ꙟнвъцътȣра ші скопȣл еї.

Ꙟнвъцътȣра се алкътȣеще din треї ramȣрї de къпітenie:

I. Ꙟmвъцътȣра елеmentаръ.

II. Ꙟmвъцътȣра практікъ а Агрікȣлтȣреї.

III. Ꙟmвъцътȣра теоретікъ а Агрікȣлтȣреї.

Скопꙋл ꙟтвъцътꙋреĭ ачестіа есте de а ꙟнфорта векілĭ, ватажĭ ші фічорĭ боерещĭ, тоцĭ лꙋтінацĭ, чінстіцĭ ші харнічĭ de а апліка пе орĭ че моше, прінціпііле Агрікꙋлтꙋреĭ резонате, dънd проприєтарілор ші посесорілор ꙋн веніт маĭ маре, декът ачел че се dобънdеще астъзĭ, фъръ а съръчі мошіа, саꙋ а асꙋпрі пе мꙋнчіторії еĭ.

Пентрꙋ а съ пꙋте статорнічі асътіне ꙟнвъцътꙋръ ꙟн патріе, іскълітꙋл неавънd пꙋтере de а о dа гратіс, съ веde невоіт а лъса плътіреа келтꙋелілор еĭ ꙟн сама ачелор че вор вені съ о капіте ла Ферма-моdелъ, плътінd о таксіе потрівітъ ші нꙋмаĭ пентрꙋ ціпереа еĭ, фъръ а фаче асоціаціа поастръ чел маĭ мік кыщіг.

I. Ꙟтвъцътꙋра елементаръ.

Челе ꙟнтъĭ кꙋнощінцĭ, че сънт неапърат требꙋітоаре фіе-кърꙋе ом, нефіінd ꙟнкъ ръспънdіте ꙟн класа мꙋнчіторілор пътънтꙋлꙋĭ, Інстітꙋтꙋл съ веde невоіт а ꙟнчепе кꙋ ꙟтвъцътꙋра елементаръ, dрепт ачеа: елевії че вор вені ла ашезъмънтꙋл ачеста, вор требꙋі съ треакъ маĭ ꙟнтъĭ прін асеміне клас, іар ачеĭ че вор щі, а четі, а скріе, а сокоті, а тъсꙋра ꙟнтінdереа, волꙋмꙋл ші грекꙋтатеа, прекꙋм ші dаторііле лор кътръ Dꙋмнезеꙋ, Окърмꙋіре ші Патріе вор тречe ꙟн класꙋл Агрікꙋлтꙋреĭ.

II. Ꙟтвъцътꙋра практікъ а Агрікꙋлтꙋреĭ.

Ꙟтвъцътꙋра практікъ а Агрікꙋлтꙋреĭ есте темеліа Інстітꙋтꙋлꙋĭ, dрепт каре:

1. Тоцĭ елевії лꙋкреазъ къте шесъ чеасꙋрĭ пе зі, ла феліꙋрітеле операції а ле мошіеĭ, de ла ꙟнтрареа лор ꙟн Інстітꙋт ші пънъ ла ешіре. Мꙋнка ачеаста аре

doȣъ скопȣрї: 1. ꙟmвъцътȣра практікъ, че нȣ се поате dобъndi алтінтреле, dекът нȣmaї прін некоnтенiта лȣкраре кȣ mъніле: ші ал 2-ле фііnd къ пеnтрȣ асъmine лȣкраре кȣ mъніле, се ва плъті dȣпъ валора кȣреnтъ: фіе-каре елев ꙟn кътъ вреmе се ва афла ла Інстітȣт ꙟші ва пȣте форmа ȣn капітал, din каре тотȣші ел, ла ешіреа са din Інстітȣт, саȣ патронȣл лȣї, нȣmaї о парте ва пȣте лȣа, пеnтрȣ къ чеелалтъ парте ретъне ла Інстітȣт спре акоперіреа келтȣелілор че се чер ла неnȣmeроаселе черкъpї, пе каре авеm а ле фаче ꙟn dezлегареа проблеmiлілор легате din фіре кȣ продȣчереа агріколъ. Аmъzъmъnтȣл кȣ асъmine mȣнкъ цінтеще, ка dȣпъ пілdа колоніілор філантропіче din Шфіцера ші Франціа, съ поатъ аџȣнџе аші баланса келтȣеліле ціnереї елевілор кȣ ꙟnсȣші mȣнка лор, ші аша аї пȣте ретъне mъnгъере, къ аȣ dat прілеж саракȣлȣї dе а съ лȣmіна ꙟn mестешȣгȣл кȣ каре аре съші ціе віаца, кȣрат нȣmaї прін о економіе ꙟnцълеаnтъ а тіmпȣлȣї ші а пȣтереї елевȣлȣї. Есперіенціа че воm фаче асȣпра ꙟnтродȣчереї ші а статорнічіеї ачестȣї прінціп філантропік ꙟn цаpъ, не ва лȣmіna ꙟn ачеea че не пропȣнеm а фаче спре а ꙟnпȣціna таксіа dе плътіт, еар ꙟn ȣрmъ а о ші ръdіка dе тот.

2. Тоцї елевії пъшеск трептат прін тоате слȣжбеле mошіеї, dе ла ръndаш ші пъnъ ла adminістратор, ꙟn каре тіmп, фіе-каре есте респонсабіл dе раmȣл економіеї че і с'аȣ ꙟnкредінцат, ка аша се поатъ кȣноаще кȣ dеаmъnȣnтȣл, тоате къте ꙟnріȣреск асȣпра венітȣлȣї пъmъnтȣлȣї.

3. Тоцї елевії се вор афла dе фацъ ꙟn тоате съріле ла рапортȣріле dе zi а ꙟmпегацілор ші а професорілор, ка' аша din сфътȣіріле dіректорȣлȣї кȣ тоцї ачеї

че конфъптвеск ла тоате а ле Фермеї-моделе шї а ле фермеї-еспериментале съ ѣе поатъ деприnде кв тоате лвкръріле Агрікѕлтѕреї резонате.

4. Тоцї елевїї фак ексквреїї пе мошіе ꙟн тоате зілеле кв діректорвл шї професорїї, ка аша дін ꙟнфіінцареа внеї речіпроче комвнікації, съ се деприндъ кв обсерварea фаптелор че вор ніка ꙟнаінтеа фіе-кърѕеа професор дін ратвл съѕ шї кв кѕноащереа лор прін ачест кіп, деспре каре дін черкаре сънтем ꙟнкредінцацї къ есте чел маї фаворабіл пропъшіреї тінерілор; фіінд къ німік нв поате съ се асъмънеzе кв астфеліѕ де релаціе, кв астфеліѕ де метод де ꙟнвъцътѕръ пе кѣмпвл крапті́чеї шї ꙟнаінтеа фаптелор посітіве.

5. Nвмървл елевілор ꙟн Інстітвт нв поате фі маї маре, аквм деодатъ, декът чінчізъчї, ка аша съ пвтем а не апліка кв тоатъ ръвна асвпра фіе-кървеа елев ꙟн деосъбї, дорінд ка маї біне съ скоатем пвцінї шї бвнї де а реаліzа пе орї че мошіе ачеа че вор ꙟнвъца, шї не вор віде фъкънд поі ꙟншіне.

II. ꙟнвъцътвра теоретікъ а агрікѕлтѕреї.

Пе лънгъ конверсаціїле кв Елевїї деспре матеріа Агріколъ, Професорїї о парадосъскѕ шї ꙟн класврі ла чеасврї хотъріте, врмѣнд ꙟначеаста, дѕпре Програмвл ексамінілор пентрв добъндіреа діпломілор Агріколе де ла Міністеріа де Агрікѕлтѕръ шї де Комерцѕ дін Франціа, шї анвме:

I. Діректорвл, пропвне Агрікѕлтѕра џенералъ шї спеціалъ, Економіа рвралъ, шї Контабілітатеа дѕпъ аплікатъ ла Агрікѕлтѕръ.

II. Ѹн Професор пропвне Zоолоџіа Агріколъ шї індѕстріалъ, тръттънд ꙟн детаіл деспре анімаліле фоло-

сітоаре отълъї: кът сънт албінеле, вертії de матасъ &, асетіне ачеаста пропъне Medeчіna попъларъ ші medeчіna Ветерінаріе елементаръ, арътъnd ӂn практікъ кънoaщереа ші вінdекареа боалелор de віте, прекът ші операціїле сітпле а ле хіръргіеї.

III. Ъn професор пропъне Ботаніка агріколъ, пъdъръріа, лівъdъріа, гръdінъріа, віеріа, агъdъріа, пе лънгъ каре adaоџе потіції de Ximie ші Фізікъ технолоџікъ de мінеролоџіе ші џеолоџіе агріколъ.

IV. Ъn професор пропъне механіка агріколъ, конструкціїле акаретърілор, тъсърътъра пътъптълъї, deсенъл ші фачереа хърцілор de moшie.

Тоції професорії, авънd а фі ӂтпреънъ лъкрътopї ла тоате черкъріле de ӂтвъцътъціре а Агрікълтърeї, капътъ къ ачеаста оказіе de а лъкра щіінціфік ші практік ӂn тоате кътe сънт de требъінцъ пентръ de a съ deсевърші Агрікълтъра ӂn сіне ӂпсаші ші пентръ а форта ші елеві, de ачеea фіе-каре професор, авънd o інспекціе џенералъ асъпра ратълъї съъ че съ аплікъ ла Ферта-modелъ, есте облігат ла сфършітъл фіе-кървеа ан, аші da сата пъблікълъї de тоате лъкръріле сале: тотітеа ачестор релації съ вор пъбліка сънт тітлъ de Аналіле Агрікълтърeї Молdo-Ротъпе.

Курсъл ӂтвъцътърeї ціне треї ані, dъпъ а кърора къpціре фіе-каре елев ва фаче o кълъторіе ӂn Молdaвіа, Валахіа, Бъковіна, Басарабіа ші Трансілванія, ціінd dрътъл че і се ва da de префесорї, апої ва фаче ън план de кълтъръ пентръ тошіа, ъndе ва фі съ се ашеze, ші dакъ ва спріжіні, къ бъnъ нітеріре, ачест план ӂнаінтеа професорілор ші а пъблікълъї, ва кълъта dіплота Інстітътълъї, къ каре съ ва adъче съ ексерчеze Агрікълтъра ла тошіа патропълъї съъ.

Kondiціile регȣламентаре.

1. Ꙟn ашъzътъnт съ вор лȣа тоате мъсȣріле de dісціплінъ, че се вор віde неапърате ла ціnереа бȣnеї орънdȣелї шї а моралȣлȣї тіnерімеї.

2. Пентрȣ а фі пріїміт Ꙟn Інстітȣт, елевȣл требȣе съ аібъ 14 anї шї adеверінцъ de моралітате.

3. Елевії вор лъкȣі Ꙟнтр'о салъ опщеаскъ, ії вор аве храnъ сънътоасъ шї обічнȣітъ de церанї, пъzінd тоате постȣріле леції.

4. Ашъzътънтȣл, пропȣіndȣшї а нȣ скоате пе лȣкрърторȣл de пътънт din класа че ел о аре Ꙟn соціетате, чі нȣмаї de ал креще шї ал лȣміna, потрівіт кȣ месъріа кȣ каре аре съ тръеаскъ, ва пȣне Ꙟndaторіре тȣтȣрор елевілор de а пъzі кȣ скȣмпътате обічеіȣріле къмпене.

5. Ꙟмбръкъмінтеа елевілор ва фі костіȣмȣл націонал ал царанілор.

6. Пентрȣ лъкȣінцъ, храnъ, Ꙟнбръкъмінте, Ꙟнкълzіре, лȣмінаре mі Ꙟнвъцътȣръ съ плътеще къте 1200 леї пе an Ꙟnаінте, каре сomъ nімърȣї nȣ съ ва пъреа mаре, mаї алес къ Ꙟn тръnса съ кȣпрinde шї таксіа de плътіт пентрȣ Ꙟнвъцътȣра че о ва къпъта елевȣл de ла професорї, каре алеші прін конкȣрс съ вор adȣче Ꙟn патріе кȣ Ꙟнсъмnате келтȣеле. Елевȣл ла Ꙟнтрареа са Ꙟn Інстітȣт ва adȣче de ла патроnȣл съȣ сігȣранціе пентрȣ сomа Ꙟнтреагъ пе треї anї а ціnереї шї а Ꙟнвъцътȣреї сале, adікъ пентрȣ 3,600 леї.

7. Odатъ пе an, ла сфънтȣл Георгіе, съ ва фаче сърбареа патроnȣлȣї цереї кȣ ексаmіне аnȣале шї кȣ конкȣрсȣрї пȣбліче de плȣгъріе шї моралітате. Ачеста есте шї Ꙟнчепȣтȣл аnȣлȣї схоластік, каре Ꙟn Інстітȣт nȣ аре алтъ ваканціе, dекът nȣmаї Dȣмінічіле,

сърбъторіле челе mapĭ ші zілеле еартароачелор челор maĭ ꙟпсъmпате.

8. Ꙟmпърцірea тimпълъĭ елевілор есте ѹртътоаре, adікъ: треĭ чеасѹрĭ пе zi вор пітрече ꙟп класѹрĭ; треĭ ꙟп ѹmбларea пе къmп кѹ dіректорѹл ші професоріĭ; еар шесъ чеасѹрĭ ꙟп тѹпка практікъ а Агрікѹлтѹреĭ, ръmъind челелапте dоъспреzече чеасѹрĭ ꙟп dіспосіціа лор, пентрѹ тъпкаре, odіхпъ, петречере ші репетіціе.

9. Dѹmіпічіле ші сърботоріле, елевіĭ, dѹпре ешіреа лор din бісерікъ ші пъпъ ла ameazъ-zi, съ ꙟпdелетпіческ кѹ ꙟпвъцареа флѹерѹлѹĭ, бѹчѹmѹлѹĭ, корпѹлѹĭ de вѫпат ші алтор іпстрѹmенте mѹzікале; de ла ameazъ-zi ші пъпъ ла тоакъ кѹ вѫпъторіа; ші сара пъпъ ла 10 чеасѹрĭ кѹ жокѹл.

10. Елевіĭ, че вор фі ꙟп соціетате de о kondіціе maĭ ꙟпалтъ de кът а церапѹлѹĭ ші вор dopi а ꙟпвъца Агрікѹлтѹра, вор пѹте фі скѹтіцĭ de лѹкрареа кѹ mѫіпеле а пъmѫптѹлѹĭ; ꙟпсъ ꙟп локѹл ачеліеа вор къпъта ѹп кѹрс de комерц, de екопоmіе політікъ ші літбеле віĭ, кѹm сѫпт: Італіапа, Фрапцеzа, Гермапа, Тѹрчеаска, ші Рѹсаска; літбĭ требѹітоаре фіе-къреĭ че dopeще а съ ꙟпdелетпічі кѹ комерцѹл. Ачеціĭ елевĭ вор гъсі ꙟп ашеzеmъпт тоатъ тіхпа, ръmъind kondіцііле пріміреĭ лор а фі трътате de пърціле іпmересате.

Програmѹл ꙟпкѹвіiпцат de Епітропіĭ схоалелор пѹбліче.

Лог. К. Маврокордат. Г. Сѹцѹ.

III.

ANАФОРАОА ЕПІТРОПІЕІ

ꙟNA.ЛТА РЕZOЛꙋЦІЕ

Сѫ ꙟпкꙋвііпцаzъ пе темеіꙋл а ꙋрмърії ꙟнтокмаї dꙋпъ інстрꙋкції. Ла каре ва аве de апроапе прівігере Епітропіа. ꙟn 28 Генаріе 1847.

(Ꙋрмеаzъ Шахꙋл ꙟпълцімеі сале.)

ПРЕА ꙟNЪЛЦАТЕ DOAMNE.

Dꙋмнеалꙋї Професорꙋл І. Іонескꙋ, прін жалоба din 21 Dекемвріе трекꙋт, чере de ла Епітропіе а і съ da аꙋторіzаціе пентрꙋ ꙟнфііпцареа ꙋнꙋї Інстітꙋт пріват de Агрономіе. Dꙋпъ черчетареа че с'аꙋ фъкꙋт Програмеї, атът а ꙟмвъцътꙋреї кът ші а adміністраціеї ачелꙋї Інстітꙋт, Епітропіа сокотеще къ прін acemine ꙟмвъцътꙋръ с'ар denpinde оамені практічі ші ꙟn старе а ꙟмбꙋнътъці лꙋкръріле економіеї. Пе ачест темеіꙋ сꙋпꙋне ꙟпълціmeї Воастре атът ачеа Програмъ кꙋм ші Інстрꙋкцііле date de Епітропіе, ші de ла а кърора ꙟнтокмаї пъzіре атърнъ реzꙋлтатꙋл фолосіторіꙋ че съ ащеаптъ de ла ачест ашеzъмѫнт.

Мъdꙋлъріле Епітропіеі ꙟмвъцътꙋрілор пꙋбліче

а ꙟпълціmeї Воастре
плекате слꙋгі.

Лог. К. Маврокорdат. Г. Сꙋцꙋ.

No. 32
Іашії 25 Іанꙋаріе 1847.

IV.

ЕПІТРОПІА

ᲁМВЪЦЪТЎРІЛОР ПЎБЛІЧЕ ᲁN ПРІNЦІПАТЎЛ МОЛDОВЕЇ

Dсале Сарd. І. Іонеск.

ᲁn ѫрmареа черіреї че аї фъкѫт Епітропіеї de а ц съ dа аѫторісаціе пентрѫ ᲁnфіінцареа ѫнѫї Інстітѫт пріват de Агрікѫлтѫръ, с'аѫ сѫпѫс черіреа Dтале Пре ᲁnълцатѫлѫї Domn, пріn Анафораѫа кѫ No. 32 ші къпътъnd ᲁnалта ᲁnкѫвіінцаре, Епітропіа аре плъчер а ᲁmпъртъші Dтале ачеаста, пѫіnd ᲁnаіnте а съ път кѫ чеа maї mаре сфінценіе атът Інстрѫкціїле кът ші Програmа че аіче съ алътѫреазъ, кѫпріnzетоаре de ᲁmвъцетѫріле ші аdmіністраціа ачелѫї Інстітѫт, ші нѫmаї к пліпіреа ачестор maї сѫс zісе, Епітропіа аѫторіzазъ черіреа Dтале.

Лог. К. Маврокорdат. Г. Сѫцѫ.

Асакі Реферепdарі.

No. 27.
Іашії 5 Феврѫаріе 1847.

ІНСТРУКЦІІЛЕ

DATE DE ЕПІТРОПІЕ ПЕНТРУ ІНСТІТУТУЛ DE АГРІКУЛТУРЪ.

Пе темеіул леџіуіреї, dупре каре тоате ашеземінтеле de ꙟвъцътуръ стаў сunт de апроапе прівігере а Епітропіеї, съ daў урмътоареле Інструкціі пентру Інстітутул de Агрікултуръ, сunт Dірекціа Dсале Сард. І. Іонеску.

1. Ꙟн ачеа скоалъ, ка ші ꙟн тоате челелалте, се вор пъзі ку сфінценіе dогмеле Сфінтеї ноастре релігії, морала, прінціпііле мънтуітоаре, пе каре съ разімъ гувернул ачестуї Прінціпат, dрепт каре атът Dлуї Dіректорул, кът ші тот персоналул ші елевії, вор урма оръндуеліле бісерічеї, ла каре, чії dінтъї вор фі пілdъ ꙟн персоанъ.

2. Професорії пе карії ва алеџе Dлуї Dіректорул, вор фі daторі маї ꙟнаінте, а съ ꙟмфъцоша Епітропіеї ку а лор dіпломе спре а къпъта кувеніта ꙟнтъріре.

3. Ꙟнвъцътуріле Інстітутулуї вор урма dупре картеа Maison rustique du 19ème секул, ші алте каре маї ꙟнаінте се вор супуне черчетърії ші апробаціеї Епітропіеї.

4. Ла ѫнкіереа фіе-кърꙋеа семестрꙋ, D. Dіректорꙋл есте dаторіꙋ̆ а тріімете Епітропіеі̆ ꙋн рапорт dеспре стареа інтелектꙋалъ ші матеріалъ а Елевілор, ѫнсоціт dе ꙋн каталог аръторіꙋ̆ dе нꙋмеле Професорілор, еаръ ла ѫнкіереа анꙋлꙋі̆ ва сꙋпꙋне Епітропіеі̆ ꙋн табло Џенералнік dеспре лꙋкръріле анꙋлꙋі̆ ѫнтрег а Інстітꙋтꙋлꙋі̆.

5. Потрівіт кꙋ леџіꙋіреа статорнічітъ пентрꙋ Інстітꙋтꙋріле прівате, Епітропіа ѫн персоанъ саꙋ̆ прін dелегат ва фі фацъ ла ексамініле сколерілор; асъміне Dіректорꙋл ва фі ѫнdаторіт орі̆ кънd Епітропіа ѫі̆ ва тріімете dе аі̆ фаче ревізіе съ dее щііnцеле лъмꙋріте че і съ вор чере.

6. Ла dесбатереа проектꙋлꙋі̆ dе ѫнбꙋнътъціре, че ва фаче елевꙋл пентрꙋ̆ моші̆а патронꙋлꙋі̆ сеꙋ̆, ші каре ва фі неапаратъ ла фачереа ексамінꙋлꙋі̆ спре а къпъта ел dіпломъ dе Агрікꙋлтор, Епітропіа ва авеа пре ал еі̆ dелегат, каре ѫнкреdінціndꙋсъ dе кꙋноціnцеле елевꙋлꙋі̆, ва іскълі ѫн ачеа dіпломъ; еаръ dе нꙋ, апоі̆ прін рапорт ва ѫнщііnца пе Епітропіе dе ѫнкꙋнџіꙋрърй.

7. Dін мꙋнка Елевілор, каре dꙋпре Арт. 1 а Програмеі̆ аре съ о плътеаскъ D. Dіректорꙋл, съ ва лꙋа нꙋмаі̆ пънъ ла џꙋмътате спре акоперіреа келтꙋелілор че съ вор фаче ѫн фолосꙋл ѫнвъцътꙋреі̆, прекꙋм гръdінъ ботанікъ && Асъміне ла ѫнкіереа фіе-кърꙋеа ан, D. Dіректорꙋл ва фаче ꙋн рапорт Епітропіеі̆ dеспре тоате сокотеліле прівітоаре пе елеві̆ ші Професорі̆, ѫнсоціndꙋл dе біланꙋл ачестеі̆ контабілітъці̆.

8. Nꙋмаі̆ пе темеіꙋл пъзіреі̆ кꙋ сфінценіе ачелор інстрꙋкції̆ ші а Програмеі̆ dе ѫнвъцътꙋръ, съ dъ Dсале Іонескꙋ аꙋторізаціе dе а dескіdе ачест Інстітꙋт dе Агрікꙋлтꙋръ, dе а съ нꙋмі Dіректор ші dе а пꙋбліка аналіле атінгътоаре dе Агрікꙋлтꙋръ, лꙋкрънd ѫн тоате

спре а ръспъндi ꙟн царъ методꙋрiле, челе сiмпле, лес-нiчiоасе шi практiче пентрꙋ спорiреа шi ꙟнбꙋнътъцiреа продꙋктꙋрiлор пъмѫнтꙋлꙋї.

Лог. К. Маврокордат. Г. Сꙋцꙋ.

АПЕЛ ЛА ПАТРІОЦІ.

Кȣ ачесте інстрȣкції, de ла а кърора кȣ сфінцеnie nе-щірвітъ пъzіре, пот пъdъжdȣі ресȣлтатȣл dоріт; ші кȣ прінчіпііле че леаm лȣат de темеліе пентрȣ а черка, а Ꙟmбȣнътъцї ші а лъцї Ꙟn цеаръ о Агрікȣлтȣръ ресоnатъ ші Ꙟmбогъцітоаре, нȣнȣmaї пентрȣ тіmпȣл de фацъ dаръ ші пентрȣ ачел віітор, mъ Ꙟnфъцошеzȣ челор mаї Ꙟntъїȣ Ꙟnкінȣіторї аї nеаmȣлȣї ностръ, рȣгъndȣї, ка съ віnе воіаскъ а nе Ꙟnкȣръцї кȣ сфатȣріле лор ші а nе аџіȣта, ръвърсъnd віnе-фачереа лор, Ꙟn фаворȣл ачелора, nе карії nе сіліm аї фаче слѫџї бȣnе, чінстіте, лȣmіnате ші харnіче de а апліка nе орї че mошіе метоdȣріле спорітоаре веnітȣрілор пъmѫнтȣлȣї, спре фолосȣл пропріетарілор, а аренdарілор, а цераnілор ші пріn ȣрmаре, а патріеї Ꙟntреџї.

Кȣ жъртфіреа тъпърȣлȣї роmъn пентрȣ Ꙟnфііnцареа Фермеї-mоdеле ші а Скоалеї Агріколе, жъртфіре че nоате слȣжі de пілdъ патріотікъ nȣ nȣmaї Молdо-Роmъnілор, dаръ ші алтор nеаmȣрї, аȣ реmас патріоцілор ностріі сарчіnа чеа mаї ȣшоаръ. Пе аіȣреа патріоції

аȣ пѫртат асѫпрѫле тоате ȣріешіле келтȣеле пентрȣ ꙟн-фіінцареа ші ціпереа а істор соіȣрї de ашеzемінте, de ла каре аȣ еншіт ꙟмбȣнѫтѫціреа Агрікȣлтȣреї din Џерма-nia, Франціа, Свіцера, etc. etc. Ꙟн Енглітера, ȣnde тоате indȣстріїле аȣ аціȣнс ла кълмеа dісвълиреї лор, тоате ачесте с'аȣ фѫкȣт прін о лȣмінатѫ ꙟнцелепчіȣне а партікȣларілор, карії ꙟн лок сѫ'ші пȣе мѫїнеле ꙟн сін ші сѫ аштепте тоате de ла гȣверн, din потрівѫ, с'аȣ ꙟнфіпт ла треабѫ, аȣ скос капіталȣрї ші аȣ порніт пе калеа продȣкѫтоаре. Аколо, ші маї ꙟн аній трекȣцї, тоцї пропріетарії сȣбскрісѫрѫ кѫте о сомѫ, ші рѫdікѫрѫ мѫ-рецȣл колеціȣ de Агрікȣлтȣрѫ de ла Cirencester, пентрȣ креш҄череа гратіс а тȣтȣлор фіілор de арендарї. Авем пілde, векї ші кеар поѫе, ȣnde пе de о парте ꙟнсȣші Domniторії лȣа асѫпрѫле тоате жертвеле, прекȣм Ріга Прȣ-сіеї кȣ ꙟнфіінцареа Мегелінȣлȣї, ал Франціеї кȣ ꙟнфіін-цареа хергеліїлор, ветерінѫріїлор, оеріїлор, Гріпіонȣлȣї etc. etc. а Вертембергȣлȣї кȣ Хопеімȣл, а Тоскапії кȣ ал D. Ridolffi; іарѫ пе de алта, Окѫрмȣіріле се асоціа кȣ партікȣларії, плѫтінd ꙟнвѫцѫторії, прекȣм віdем астѫzї ачеаста ꙟн Прȣсіа, Франціа etc. etc. Ла поі ꙟнсѫ, ȣн сінгȣр тѫпѫр, ꙟнвѫпъет de dрагостеа патріоцілор сеї, аȣ фѫкȣт жертва, а кѫріа роdіре ꙟн сінȣл патріеї, аȣ ремас пе сама ачелор че требȣеск сѫ се фолосаскѫ din лȣкрареа еї. Спре ачест скоп dарѫ, мѫ ші аdре-сеzї, кѫтрѫ чеї dінтѫїȣ аї неамȣлȣї ностры, черѫндȣле ȣн акт ꙟн фолосȣл лор. Ꙟнdрѫснеск а солічіта ꙟн фа-ворȣл сѫрачілор інімїле ачеле лȣмінате ші ценероасе, пȣ пе темеіȣл: mieux vaut prevenir que punir, че формеазѫ dівіzа мȣлцімелор de колонії агріколе че се наск пе фаца пѫмѫнтȣлȣї Еȣропії, чі пе темеіȣл фолосȣлȣї че поате авеа чінева din ꙟнтребȣінцареа ꙟн інтересȣл сеȣ

а нітерпікꙋлꙋї, ші dін лꙋтінареа са ꙟн тещенꙋгꙋл кꙋ каре съ фіе ші пропріетарілꙋї фолосітор ші сіеш ꙟнсꙋш.

Спре а аръта кꙋ кът пе інтересаре am пъшіт ꙟн ачеастъ лꙋкраре, am dат пе фацъ актꙋл асоціаціеї, ꙟн каре фіе-чіне веde хотърíреа de а нꙋ траце чел mаї тік къщіг dін ратꙋл ꙟтвъцътꙋреї, пріn ꙋртаре, dін лꙋкръріле кꙋ каре пе пꙋнет ꙟн релаціе кꙋ скопꙋл скоалеї агріколе. Тоате актеле арътате mаї сꙋс ꙟнсатнъ калеа че апꙋк, облігаціїле теле сънт акꙋта кꙋноскꙋте de тоці, атбіціа de а пꙋне ꙟн лꙋкраре тоате челе пꙋблікате de mіне, ші mаї алес ачеле dін артікꙋлꙋл dін фоае щіінціфікъ ші літераръ прівітоаре пе Dіректорꙋл, ші ꙟн сфърміт інстрꙋкціїле ꙟналт ꙟнкꙋвіінцате, сънт контролꙋл офічіал ал пеабатеріï de ла скоп ші ал пеінтересеріï теле. Adаоце ла ачесте, къ тоате лꙋкръріле теле ші а професорілор Інстітꙋтꙋлꙋї аꙋ̆ а фі пꙋблікате, къ фіе-кърꙋе daꙋ̆ dрептꙋл de а тъ контрола ші am чере сатъ, къ контабілітатеа теа есте dескісъ фіе-кърꙋе фъръ ꙟппеdекаре, ші апоï, кꙋ тѫна пе конщіінцъ ші пе фолос, цікdече фіе-каре de терітъ саꙋ̆ пꙋ спріжініре ꙋн асетіне ашеzътънт? Nітік пꙋ чер пентрꙋ mіне! Віецꙋіреа ътï есте асігꙋратъ ꙟн тꙋпка теа ла есплоатачіꙋпеа Фертеї-тоdеле. Demї ва аціꙋта черꙋл ка съ ісбꙋтеск ꙟн черкърї, воїꙋ̆ пꙋтеа афла о віацъ ꙟпdътънатікъ; ꙟнсъ пꙋ атът de стрълꙋчітъ кът съ аціц zавістіа, кꙋчї dꙋреріле тотdеаꙋна ꙟтї вор фі mаї марї de кът ръсплътіреа: de воїꙋ̆ фі ꙟнсъ непорочіт ꙟн черкъріле ші лꙋптеле теле, пꙋтаї еꙋ̆ сінгꙋр воїꙋ̆ сꙋфері ліпса ші атъръчіꙋпеа! Dар апої кеар ші ꙟн гꙋстареа ачестора Dꙋтпеzеꙋ̆ тъ ва спріжіні; кꙋчї ел есте dрепт, ші черкъріле, че пꙋ mі съ вор нітері, вор слꙋжі de ꙟтвъцътꙋръ ка алції съ се фереаскъ de а пꙋ пъці ка mіне; еаръ

ачеле кѕ ѕѕпе резѕлтате вор ѫпсѕті остепеліле а челор че ле вор іmіта, пептрѕ каре шї оаmепї формаці ла а-стъ схоалъ шї ѕпелте трекѕте пріп тъпеле mеле лі съ вор dа. Трекѕтѕл mеѕ поате ѫпкізъшлѕі dе віітор. Аm жъртфіт тоатъ агопісала mеа пептрѕ а mъ фаче вредпік dе лѕкрѕ кътръ каре сіmц ѫп mіпе о ѫmболdіре пе ѫпвіпсъ: ѫпкът акѕm кънd черѕл кѕ ѫпdѕраре mі'аѕ реалісат dорѕл, че пѕmаї іmацінація mеа dісфътъпd, аѕ фост ѫп старе съ mъ ціпъ ѫпкорdат ѫптр'о аштептаре dе поъ апї, акѕm кънd пъпеа mеа dе тоате зілеле съ афлъ асігѕратъ ѫп сѕdоареа феції mеле, dефіез (je défie) пе фіе-чіпе dе а mъ віdеа окѕпат ла пітікъ алтъ, фъ-ръ пѕmаї ла а mѕпчі ѫп dар; къчї „ѫп dар аm лѕат, ѫп dар съ шї dаѕ." Пептрѕ ачеа, dе шї спіпоаса тапцептъ че аm апѕкат се гъсеште пресъратъ dе ѫпdестѕле греѕтъцї, че с'аѕ спорі ѫпкъ шї dе віклеапа dоріпцъ dе къштіг а челор че m'аѕ пречеdат ѫпвестіпdѕсе кѕ тaптаоа віпелѕї пѕблік спре ашї ѕпелті mаї віпе реалісареа пѕmаї пе а челѕї ал лор; еѕ тотѕш, кѕ фрѕптеа кѕратъ, ѫпdръспеск а mъ аdреса кътръ іпіmіле цепероасе, че аѕ фост спекѕлате ѫп аштептареа лор, черъпd копфъптѕіреа, пѕ пептрѕ mіпе, чі пептрѕ аї лор. Аша mъ шї рог ка съ пѕ съ паръ пітърѕе таксіа dе плъ-тіт пре греа; къчї пѕmаї ла професорї, пе каріі ъї алег ла копкѕрс, воï фі сіліт а плъті пе фіе-каре ап, кънd Іпстітѕтѕл ва аціѕпце ѫп стареа лѕї пормалъ, къте 30,000 леї пе ап, афаръ dе mіпе, че ѫп тоате ѫпdаторіріле dе аdmіпістраре, респопсабілітате шї параdосіреа челѕї mаї ѫпсъmпат обіект dе ѫпвъцътѕръ, лѕкрез гратіс.

Dі есте dаръ ѫптре Молdо-Роmъпї вре ѕпѕл кѕ іпіmъ кѕратъ біпе-воіаскъ а съ аръта! Еѕ съпт кѕ dесъвършіре хотърът а ѫпчепе орї ѕпdе mъ воіѕ пѕ-

теа ашеzа ші орї кȣ кыцї елевї воїȣ пȣтеа аdȣна. Рывнеск ісбȣтіреа ачестȣї лȣкрȣ атыта de тȣлт кыт кеар de нȣ воїȣ кыпыта реснȣнс ла гласȣл кȣ каре стріг ꙟн орісонȣл патріеї, кыт кеар de нȣ воїȣ пȣтеа ꙟndеnлiнi пȣтырȣл елевілор тревȣіторї, пентрȣ а форма кȣ таксіа лор лефіле професорілор, еȣ нічї атȣнче нȣ мы воїȣ опрі; чі воїȣ фаче кȣм воїȣ пȣтеа ші чеа че воїȣ пȣтеа! Ȣн сінгȣр мыкар елев de воїȣ кыпыта еȣ нȣ'л воїȣ пырысі, чі мы воїȣ арȣнка ꙟнтр'о імацінаціе стрылȣчітȣ ші алȣнгынd о трістȣ реалітате воїȣ deсkide Інстітȣтȣл ші'л воїȣ цінеа кȣ ачеастȣ ȣнікȣ креатȣрȣ, ка ші кынd ашї авеа 50 de елевї. Nімік нȣ мы ва стінгері de ла ачеастȣ хотырыре; пентрȣ кы de нȣ пот фаче тот ачеа че тревȣет а фаче, чел пȣцін сы нȣ мы леневеск а фаче ші ачел пȣцін че'л пот. Пыкатȣл нȣ ва кыdеа асȣпра меа, чі асȣпра ачелора че нȣ аȣd гласȣл мелȣї че стрігы ꙟн пȣстіе!

Тревȣінца de патронї пропріетарї пентрȣ ашї форма оаменї de кытат мошіле, dін актȣріле пȣблікате акȣм, сы веdе пе кале а фі ꙟndестȣлатȣ, ші пентрȣ ал і о ꙟнкȣноаще, ꙟмпырціт ачесте брошȣре, пȣмерарісіте ші аdресате гратіс, пе ла персоане кȣноскȣте, рȣгынdȣне ка ші ачеле, а кырора пріїміре ва фі ꙟнтырzіетȣ, саȣ ачеле кытрȣ каре нȣ ам ꙟнdрыспіт а не аdреса, авынd dорінцȣ de а контрівȣі, сы віне воеаскȣ а ні ле чере прін пріетеніі ностръ. Білетȣл, de ла сфыршітȣл ачестеї брошȣре, ꙟndеnлiніт ші іскыліт есте ꙟndестȣл ка трімiцінdȣсы ꙟнапоі сы пот кȣноаще патронії ші сы мы пȣн ꙟн релаціе кȣ Dлор. ꙟн ꙟнтыіȣл волȣм ал аналілор Агрікȣлтȣреї Молdо-Ромыне, ꙟн каре ымі вом da самы de тоате лȣкрыріле меле ші а професорілор фыкȣте ꙟн кȣрцереа ȣнȣї ан de черкырї, воїȣ аdъоці ші

лista персоапелор каре аŭ ръспънс ла апелъл ностръ, прекъm шi ачелор каре нъ аŭ ръспънс; спре а се къноаще карii сънт алешii ачii че dореск шi ънелтеск лъmiпареа indъстрieĭ Агрiколе спре фолосъл лор шi а неамъзъї ностръ.

Ԓнкъ ън къвънт, шi ачеста есте чел maĭ de пе ърmъ, ка съ нъ ръmъe пе zic кънd деспре тoaтe a ле меле am ворбiт; ка dакъ воiŭ шi фi осънdiт Ԓн idea къiва пентръ сiнчерiтате къ каре m'am еспрimат, чел пъцiн съ нъ фiŭ mъстрат de къцет къ meaŭ ремас'чева деспре каре нъ am фост осънdiт. Ашезъmънтъл ачеста ш'аŭ лъат рецioana Агрiколъ а Dънъреї, dакъ не'ар фi ертат а Ԓнтребъiнца ачест термin клimатерiк: Ԓн ел съ каъте а съ Ԓmбiна, de ва фi къ пътiнцъ, кълтъра de кътпie шi de mъnте, плъгърia шi пъсторiа, Ԓн ачест кiп рamърiле Агрiколе, че вор пърчede de ла ачеастъ тълпiнъ, пот авеа Ԓнпрiърiре асъпра Ԓнтрецiї къ лтърï шi асъпра maĭ mълтор церï, афлътоаре Ԓн асеmine Ԓmпрецiърърï. Ԓн рецioana че mi'am алес пот съ dicвълеск шi indъстрia вiнацълъї, пот се Ԓнтребъiнцez шi maтерiалъл коконiлор, фъкънd прin o бънъ deпънаре, mатасъ Ԓн лок de бързнцiък, ла ън лок ънde сънт сiлiт пентръ Ԓmвъцетъръ ка съ формez агъdърie шi съ фак крещiреа вермiлор de mътасъ; пе лънгъ ачесте, нъ ашï maĭ dорi алтъ de кът лок de формат пъdъре, саŭ пъdъре de фелiърiте върсте, асъпра кърia съ пот пъне Ԓн лъкраре прiнчiпiiле есплотачiънеї de пъdърърie. Dакъ dаръ вре ънъл din прoпрieтарï ар сimцi imпорmенца ънеї aсеmine ашъзъmънт шi ар авеа вре о mошie къ асеmine Ԓнсъшiрï, саŭ къ ачеле че съ вор апроnie maĭ mълт de dънсiле, бiне-воеаскъ аmï о фаче къноскът. Еŭ din партемï, тъкънd чiнстеа шi фолосъл ънъї

асеміне пропріетар, ші пропѹн арендъл8іреа політічітъ ꙟн Енглітера, адекъ: 8н термін де 12 анї чел пѹцін, к8 о спорірe грърdатъ де къщі8, о ашеzаре де релацііле поастре пе темеліа 8н8ї інтерес речіпрок ші ресопабіл. Ꙟн прівіреа ꙟнтіндерії мошіеї, капіталѹл ші окѹпацііле теле н8 тъ еартъ а о къѹта съ фіе де о валоръ ꙟн къщі8 маї маре де кът 500 галбінї, доринд а аве пе дънса ші 8н нѹмър де 50 клъкашї чел пѹцін, ка аша ші ꙟн ꙟмб8нътъціреа кѹлтѹреї чеї мічї ші а стърії церъпещї съ пот да пілдъ.

Ꙟн орї каре ꙟнтъмпларе еѹ сънт сіліт акѹм а тъ ашъzа орї кѹм воі8 пѹтеа! Ші пентр8 ачеа фак кѹноскѹт атът пропріетарілор дін Молдова де ціос, маї алес а челор де пе цертѹріле апелор кѹргътоаре, кът ші а челор де дінколо ші де дінкоаче де Мілков, ка дакъ вор фі авънд о мошіе, аша кѹм о каѹт, маї алес афлътоаре ꙟнтре хотаре, съ біне воіаскъ а тъ ꙟнщііпца; къчї еѹ сънт хотържт а тъ ашеzа аколо 8нде ꙟмпреціѹръріле економіче ші комерчіале вор фі маї фаворітоаре скопѹл8ї Фермеї-моделе, не кѹтънд алте авантацѹрї де кът ачеле де каре съ бѹкѹръ фіе-каре арендар. Посіціа ачеастъ де арендар о каѹт спре а тъ черка дакъ н8 воі8 пѹтеа скоате 8н веніт маї маре де кът ачел де астъzї, ші дакъ н8 воі8 пѹтеа ꙟнклімата сістемѹл ресонат де а ꙟмбіна інтересѹріле контраріе а пропріетарі8л8ї к8 ачеле а арендарі8л8ї, д8пъ пілда алтор церї, спре а пѹтеа да модел ші 8ніа ші алтіа дін пърціле інтересате. Ꙟн ст8діа ачестор доъ лѹкрърї капітале ші ꙟн скоатереа лор ла івеалъ прін ціфреле 8неї аспре контабілітъцї о съ фі8 сіліт а веџета чел пѹцін ꙟн аніі чеї дін тъі8.

Афлареа мошіеї, комплетареа нѹмърѹл8ї де патронї

а елевілор, сънт сінгѕріле лѕкрърі че mi'аѕ mai ремас пън че съ въd ръсъріnd ziоа ачеа dорітъ ꙟн кареа съ mai пѕн ꙟнкъ оdатъ mъна пе коарнеле плѕгѕлѕі, спре а пѕ'л mai пъръсі! Dе ла пропріетарії Роmъні ащепт віне-воітоаре конкѕрінцъ спре а ꙟнлътѕра ші ачесте dоъ неdічі, не ꙟнсъmнате пе лънгъ ачеле песте каре аm трекѕт!

І. Іонескѕ.

